

صفحه ۱۳

*نکته(زیر آن خط کشیده شود): انسان از همان اوایل کودکی که ... پرسش می کند.

صفحه ۱۴

۱- یکی از کهن ترین مسائل فلسفی چیست؟

پاسخ: مسئله علت و معلول

۲- نخستین مسئله ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته چیست؟

پاسخ: چگونگی رابطه علت و معلول

۳- انسان از چه زمانی برای یافتن علت پدیده ها تلاش کرده است؟

پاسخ: خط دوم تا سوم، انسان از همان ابتدای ظهور ... تلاش کرده است.

۴- علت و معلول را تعریف کنید.

پاسخ: خط پنجم، علت چیزی است که به چیزی دیگر... نیازمند به دیگری است.

۵- رابطه علیت چیست؟

پاسخ: خط هشتم، رابطه وجود بخشی میان علت و معلول... معلول وجود می دهد.

۶- کدام کلمه بازتاب درک رابطه علیت در ذهن انسان است؟

پاسخ: کلمه (چرا)

۷- وقتی که انسان می گوید چرا، به دنبال یافتن چه چیزی است؟

پاسخ: خط یازده تا دوازده، وقتی که یک انسان می گوید... علت این حادثه چیست؟

۸- تفاوت رابطه علیت با سایر روابط چیست؟

پاسخ: پاراگراف آخر، رابطه علیت رابطه ای وجودی است، یعنی وجود یک چیز... میان آنها دوستی برقرار می گردد.

۹- چرا می گوئیم رابطه علیت یک رابطه وجودی است؟

پاسخ: پاراگراف آخر، گفتیم که رابطه علیت... معلول هم نخواهد بود.

صفحه ۱۶

۱۰- دیدگاه دکارت را درباره رابطه علیت بنویسید.

پاسخ: پاراگراف اول، دکارت معتقد بود... نیازمند تجربه و آزمایش است.

۱۱- امپریست ها (تجربه گرایان) چه دیدگاهی درباره اصل علیت دارند؟ با مثال بیان کنید.

پاسخ: پاراگراف دوم، تجربه گرایان که هر چیزی را ... اسم این رابطه را علیت گذاشته است.

۱۲- نظر دیوید هیوم را درباره چگونگی درک رابطه علیت با مثال شرح دهید.

پاسخ: (یادداشت شود): او می گوید تنها راه شناخت حس و تجربه است. ما خورشید و روز شدن را می بینیم اما اینکه خورشید علت روز است را نمیتوان دید. بر اثر تکرار مشاهده خورشید و روز شدن، در ذهن ما چنین تداعی می شود که خورشید علت روز است ولی این فقط تداعی است و چیزی جز حالت روانی ناشی از توالی پدیده ها نیست.

۱۳- مفهوم تداعی نزد هیوم چگونه مفهومی است؟

پاسخ(یادداشت شود): تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی و پشت سر هم آمدن پدیده ها نیست.

۱۴- نظر فلاسفه مسلمان را درباره نحوه درک اصل علیت بنویسید.

پاسخ(یادداشت شود): اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی آید، بلکه خودش پایه و اساس هر تجربه ای است. مادرزادی نیست و وقتی ذهن انسان متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد می فهمد که پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند، زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد به معنای آن است که چیزی که نیست، باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد که محال است.

۱۵- به نظر فیلسوفان مسلمان چرا یک پدیده نمی تواند خود به خود و بدون علت به وجود آید؟/از نظر فلاسفه مسلمان چگونه می توان از اصل امتناع اجتماع نقیضین نتیجه گرفت که پدیده ها خود به خودی به وجود نمی آیند؟

پاسخ: خط ۱۲، پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند؛ زیرا اینکه چیزی... محال بودن آن بدیهی است.

۱۶- اصل امتناع اجتماع نقیضین به چه معناست؟

پاسخ(هم یادداشت شود و هم از کتاب علامت زده شود): یعنی محال است دو چیز که نقیض و متناقض هم هستند با هم جمع شوند. از کتاب هم خط نهم تا دوازدهم علامت زده شود(وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی شود... اصل امتناع اجتماع نقیضین نامیده اند) نکته(زیر آن خط کشیده شود): ۳ خط آخر (از نظر این فیلسوفان... آن علل را می توان پیدا کرد)

صفحه ۱۸

۱۷- اصل سنخیت علت و معلول را با ذکر مثال توضیح دهید.

خط اول: انسان علاوه بر این درک که هر حادثه ای... طبق همین اصل رفتار می کنند.

*نکته(زیر آن خط کشیده شود): خط نهم(فیلسوفان به جز فیلسوفان تجربه گرا... اصل عقلی است).

۱۸- چند مورد از نتایج اصل علیت را بنویسید.

پاسخ: (یادداشت شود): انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را دارد، پس می کوشد ویژگی های هر شیء را بشناسد و به تفاوت های آن با اشیای دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند، پشتوانه عقلی نظم دقیق جهان است، دانشمندان با تکیه بر همین اصل تحقیقات علمی خود را پیگیری می کنند.

صفحه ۱۹

۱۹- اصل سنخیت چه کاربردی در تحقیقات دانشمندان دارد؟

پاسخ: خط اول تا سوم: دانشمندان با تکیه بر ... به علت ویژه آن پدیده دست یابند.

۲۰- اصل وجوب علی و معلولی را تعریف کنید.

پاسخ: تیترو وجوب علی و معلولی خط پنجم: معلول با قطع نظر از علت ... وجوب علی و معلولی می گویند.

*نکته(زیر آن خط کشیده شود): خط چهارم زیر تیترو وجوب علی و معلولی (آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد علت است)

۲۱- اینکه می گوئیم معلول با قطع نظر از علت امکان ذاتی دارد به چه معناست؟

پاسخ(یادداشت شود): یعنی ذات و ماهیتش نسبت به وجود و عدم مساوی است.

۲۲- با توجه به عقیده فلاسفه اسلامی، توضیح دهید که آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد چیست؟

پاسخ: زیر تیترو وجوب علی و معلولی، خط چهارم (آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد... ضرورت می یابد و موجود می شود)

صفحه ۲۰

۲۳- نتایج اصل علیت را توضیح دهید.

پاسخ: قسمت ۱ (پذیرش اصل علیت... عامل پیدایش آن بر می آیم)

۲۴- نتایج اصل وجوب بخشی علی و معلولی را با مثال توضیح دهید.

پاسخ: قسمت ۲ (اصل وجوب بخشی علت به معلول جهان را تابع ... و به جلو هدایت می کند)

۲۵- نتایج اصل سنخیت علت و معلول را با مثال توضیح دهید.

پاسخ: قسمت ۳ (اصل سنخیت میان علت و معلول نظم خاصی در جهان ... متوجه همین اصل بوده است)

*نکته: کل کادر زرد بسیار مهم است.

صفحه ۲۱

۲۶- کل سوالات قسمت به کار ببندیم، مهم هستند.